

IZHAJA VSAK DAN

Čudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Praznične števe se prodajajo po 3 ev. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 ev. (10 stot.).

GLASILA SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolena. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, umarzne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 30 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglasa sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačju se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in utrošljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina za nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Krun 5-20, za pol leta Krun 2-10.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopolci se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“ - Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti števil. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Grof Lev Nikolajevič Tolstoj.

ASTAPOVO 22. Na ukaz ravnateljstva Rjesán-Uralske železnice so morali prebivalci izprazniti hišo, v kateri je umrl Tolstoj. Hišo sprejeme v muzej.

PETROGRAD 22. Po spominski slavnosti za Tolstega, ki se je vršila na vseučilišču, je 3000 dijakov šlo pred poslopje sv. sinoda demonstrirati. Policija jih je pa razgnala.

ASTAPOVO 22. Železniška uprava je želela namestiti na hiši, v kateri je umrl Tolstoj, tablo z napisom: Dne 20. novembra 1910 je umrl tukaj grof Lev Nikolajevič Tolstoj.

PETROGRAD 22. Deputacija oktobristov, ki je hotela izposlovati dovoljenje, da se Tolstega cerkveno pokoplje, ni uspela. Petrogradski metropolit Antonij je odgovoril, da on ne more tega dovoliti, ker ni on za to pristojen, ministriški predsednik Stolipin je pa rekel, da bi on na to pristal, ali da vsled nastopa sv. sinoda, ne more v tem pogledu storiti ničesar.

PETROGRAD 22. Danes po noči se je na Nevskem prospektu pred kazansko stolnico zbrala močna skupina dijakov in dijakin. Policija je pa pravčasno obkolila trg in potisnila nazaj množico, ki se je mirno razšla. En del dijakov in dijakin je zapel žalostinko: „Večnaja pamjat“!

Prihod trupla v Jasno Poljano.

SASIEKA 22. Proti 8. uri zvečer je prišel sem vlak s truplom Tolstega. Otroci Tolstega in kmetje so nosili krsto do Jasne Poljane. Ogromna množica ljudstva je umrlemu pisatelju izkazovala zadnje časti. Pred sprevedom so stopali kmetje, ki so nosili belo platno z napisom: „Lev Nikolajevič! Spomin na Tvojo dobroto ne izgine med nami osirotelimi kmeti nikdar!“

Na to sta prišla dva dijaška pevka zboru, ki sta menjajoč se pela: „Večnaja pamjat“. Potem so sledili štiri vozovi z vencu. V Jasni Poljani je bila krsta postavljena na mrtvaški oder v neki sobi, v kateri se nahajata samo ena omara in ena slika nekega brata Tolstega. Dolga vrsta ljudi, ki so se hoteli posloviti od mrtveca, je šla mimo krste. Kmetje iz Jasne Poljane so stopli prvi h krsti. Truplo bo pokopano na griču v logu Afonin.

Tolstoj in krščanski socialci.

Ves kulturni svet žaluje za velikanom Tolstim. Vsakdo, naj bo njegovim idejam še tako nasproten, se klanja njegovemu geniju. Samo pri nas v Avstriji se je našel neki krščansko-socialni list, ki v šnoparskem tonu blati spomin Tolstega. Niti pred veličastjo smrti nimajo ti ljudje toliko spoštovanja, da bi o mrtvih ljudeh pisali vsaj dostojno, kakor se spodobi izobraženemu človeku. Ta list, ki nosi ime „Volksprese“ in je glasilo znanega Bielhlaweka, piše o umrlem pisatelju-filozofu sledeče: „Umrli je torej stara kokoš, grof Tolstoj. Postal je 82 let star in ni bil impotenten v jedi in pijanci. Besedam našega zastopnika (Bielhlaweka, ki je imenoval grofa Tolstega „Ein alter Tepp“ (stari tepec), imamo pristaviti še to, da je s Tolstim umrl eden največjih šarlatanov, kar jih je kedaj poznal svet.“

Iz besed, ki jih je napisal ta list, je razvidna vsa brezmejna podlost in posurovelost, ki preveča duše onih gospodov, ki imajo sicer vedno v ustih krščansko ljubezen in pravičnost! Kar se krščanskega mišljenja tiče, ne segajo ti ljudje Tolstemu pač niti do kolen, a pljujejo vzlic temu kakor hijene na njegov spomin. Neverjetno je, da pišejo pravoslavni klerikanci o Tolstem tako podlo, kakor naši v Avstriji, ki se worčujajo celo iz njegove starosti, ki jo je Krist tako globoko spoštoval. Zato ne zaslužujejo ti ljudje družega, nego zaničevanje in preziranje.

Kaj pravi k temu „Slovenec“?

Vprašujemo ga zato, ker se je ob tej priliki vendar postavil visoko nad Bielhlawekom.

Oporoka Tolstega.

VARŠAVA 22. „Press-Telegraph“ potrjuje, da je Tolstoj v zadnjih šestih mesecih deloma spremenil in spopolnil svojo oporoko; odredil je, naj bodo njegovi spisi lastnina ruskega naroda. Znatni znesek je Tolstoj zapustil za duhoborce, za katerih osodo se je vedno zanimal.

BRZOJAVNE VESTI.

Češki deželni zbor odgodjen.

PRAGA 22. Češki deželni zbor je bil danes odgodjen.

Iz vojne mornarice.

DUNAJ 22. Neki listi so poročali, da je prišlo na vojni ladiji „Panther“ do upora mornarjev, ko se je ladija nahajala v vodah južne Amerike. Mornariški oddelek vojnega ministerstva razglašuje sedaj, da so vse te vesti od kraja do konca izmišljene, da ni bilo nikakega upora, ladija sploh ni bila nikdar v južni Ameriki, temveč v vshodni Aziji in moštvo ladije, ki se je vrnilo dne 15. t. m. v domovino, se je ves čas potovanja uzorno obnašalo.

Odkritje spomenika kralja Umberta v Napolju.

NAPOLJ 22. V prisotnosti kralja, kraljice, ministrov in ogromne množice ljudstva je bil danes tu slovesno odkrit spomenik kralju Umbertu.

Otvoritev nemškega državnega zbora.

BEROLIN 22. Danes se je zopet sestel državni zbor.

Gibanje angleških žensk za volilno pravico.

LONDON 22. Ko je ministrski predsednik Asquith danes zapuščal poslopje parlamenta, so se pririle pristaškinje ženske volilne pravice do njegove kočije in razbile okna voza. Okoli sto žensk je bilo aretiranih. Ženske so se na to podale pred stanovanje ministrskega predsednika, kjer je bilo postavljenih le malo straž. Kmalu pa so prišla ojačenja in policiji se je posrečilo, da je ponovno aretirala več žensk in druge potisnila nazaj.

Kolera.

RIM 22. V zadnjih 24 urah so v rimski pokrajini obolele na kolero 4 osebe, 1 oseba je umrla.

CARIGRAD 22. Danes je obolelo na kolero 39 oseb, 22 jih je umrlo. V armadi jih je obolelo 16, od teh 11 umrlo.

Turčija.

CARIGRAD 22. Vlada je sklenila preklicati obsedno stanje v Albaniji in otvoriti nekoliko albanskih šol.

Boj med Turki in Bolgari.

SOLUN 22. Kombinirana, iz vojakov in orožnikov sestojeca patrola iz Baraklijova je bila obstreljevana iz zatišja od neke bolgarske čete. Pri tem je bil en vojak smrtno ranjen. Pri boju, ki je na to sledil, sta bila ustreljena dva Bolgari. Trupla so odvedli tovariši ubitih seboj.

Dunaj 22. Danes po noči je umrl v Rimu kanonični konsulent avstroogrškega poslanstva pri Vatikanu monsignor Ivan Montel pl. Freudenfest.

Valto 22. Na polotoku Rosoandra je bila osem mož broječa grška četa iznenadljena, ko je hotela izstopiti iz nekega čolna in se podati na suho. Dva moža sta bila ustreljena. Čoln se je prevrnil in Grki so izginili v valovih.

Bruselj 22. V senatu je predsednik izjavil, da je nade, da kraljica kmalu ozdravi.

Revolucionarno gibanje v Meksiku.

MEKSIKO 22. Mesta Gomez-Balacio, Duranga, Barral in Torreon so bila včeraj torišče hudih bojev. Ustaši so zavzeli Gomez-Balacio. Ker so ustaši prerezali brzojavne žice severno od Mentereya; ni možno dobiti podrobnosti o bojih.

NEW-JORK 22. Kakor poročata neka iz El Paso dospela brzojavka o dogodkih v Acambara (Guanayato), je ustaška množica najprej naskočila ječo in osvobodila jetnike. Oborožena množica je nato šla pred mestno hišo in je oropala mestno blagajno. Čete so razgnale upornike v gozde. Dvajset oseb je bilo ubitih, kakih osemdeset pa ranjenih.

NEW-JORK 22. — „Associated Press“ poročajo iz Meksike: Diazova vlada je pred resno revolucijo. Kakor se čuje, se nahaja voditelj revolucionarcev v Coahuili. Revolucionarji so včeraj napadli Orizabo, vendar so jih po hudih spopadih čete zapodile. Revolucionarji so več ur s težkimi topovi obstreljevali mesto Torreon. Pri tem je bilo mnogo oseb ubitih. Iz Acampara poročajo, da je odšla v Torreon pehota, konjenišvo in topništvo.

WASHINGTON 22. (Reuterjev biro). Šifriane brzojavke iz revolucionarnih krogov poročajo, da so meksikanski uporniki zasedli mesti Gomez-Balacio in Torreon. 300 mož vladnih čet se je baje združilo z uporniki četami in z istimi skupno napadlo čete. Meksikanska vlada se je, da bi preprečila odpošiljanje brzojavk, polastila vseh brzojavnih žic, tudi takih, ki so v privatni posesti.

Otvoritev in odgoditev hrvatskega sabora.

ZAGREB 22. Danes predpoludne se je sestel novoizvoljeni sabor, da je bil s kraljevim reskriptom otvoren in odgodjen. Galerija in dvorana sta bila zelo močno zasedena. Na ulici pred magistratnim poslopjem, v katerem se začasno radi prezidavanja saborskega poslopja vršijo seje, se je zbrala velika množica ljudi. Pred banovo palačo na Markovem trgu se je namestila častna stotinja z godho. Okolu 11. ure je starostni predsednik Erazem Barčić otvoril sejo in določil zapisnikarji štiri najmlajše člene zbornice. Nato je bilo prečitano na bana naslovljeno lastnoročno pismo cesarjevo, s katerim je sabor sklican za 22. t. m.

Posl. dr. Kumičić je v imenu krščansko-soc. pravne stranke podal državnopravno izjavo in je protestiral proti temu, da niso v saboru zastopane ostale hrvatske dežele, izlasti Reka. Nadalje je govornik protestiral proti govoru ogrskega ministerskega predsednika o Hrvatski.

Posl. dr. Anton Pavelić (Štarčevićanec) je vprašal predsednika, mu je li znano, da se ima sabor istočasno otvoriti in odgoditi.

Starostni predsednik je pripomnil, da ne ve o tem ničesar. Ako se pa to potrdi, potem bi on proti temu protestiral. (Pohvala pri opoziciji.) Nato je ban, katerega je med tem privedla v dvorano posebna deputacija, prečital kraljev reskript, v katerem se izraža pred vsem željo, da bi deželni zbor v sporazumu z vladno plodonosno deloval in v katerem se omenja raznih reform, katere bo treba vršiti. Ker pa ni nikake večine, ki bi mogla delati složno z vladno, a je vendar upanje, da bo mogoče tako večino vstvariti, se radi ustanovitve večine deželni zbor odgodja pred začetkom za sedanja. Prečitane reskripta je bilo vsprejeto z navdušenimi klici: Živio kralj! Od strani opozicije so zadoneli klici: Živio hrvatski kralj! Živela ustava! Starostni predsednik je potem odgovoril: Sabor na nedoločen čas. Posl. Pavelić je napravil k zapisnikom opazko, na katero se je starostni predsednik oziral v toliko, da je pustil naknadno uvrstiti v zapisnik, da je Pavelić protestiral proti istočasni sklicanju in odgodjenju sabora.

Slovenska porota in „Piccolo“.

I.

Italijani na Primorskem znajo že od nekdaj pridobivati in uživati največje politične in jezikovne privilegije in predpravice na škodo slovenske večine in v kljub temu v javnosti in zlasti v očeh svojih rojakov v Italiji igrati vlogo zatiranih in tlačanih mučnikov.

To dvojno igranje izvajajo na tak mojsterski način, da niso samo Italijani v kraljevstvu prepričani, da se primorskim Lahom godijo največje krivice in da jih avstrijska vlada „slavizira“, temveč da je tudi mej nemškimi in celo slovanskimi politikami najti ljudji, ki verujejo njihovim jeremijadam. Tudi v ravnokar zaključenem deželnozbornem zasedanju so zopet hoteli pokazati svetu, kako jih avstrijska vlada zatira in kako favorizira Slovane, in so v to svrhu vložili dve interpelaciji, nadejaje se, da jim vlada — kakor, žalibog, navadno — ne odgovori. No, takrat so se uredili. Večno „farbanje“ je tudi vladi presedało: s hvalevredno hitrostjo jim je dala odgovor, ki jim menda še sedaj šumi po ušesih.

Najprej so iznenadili svet s pritožbo, da je vlada za laški Trst imenovala šest čeških inženirjev. „Costa boema“ je bila strašilo, ki je imelo izzvati najenergičnejši odpor vseh Italijanov „nelle cinque provincie italiane soggette all' Austria“. Krivica je bila tako očividna in grozna, da se je za „uboge“ Italijane zavzela tudi stara naša prijateljica, dunajska „Neue Freie Presse“. No, že v dveh dneh se je pokazalo, kako frivolno so slične laške pritožbe. Od tistih šestih „čeških“ inženirjev ste bila samo dva Čeha, ostali pa Nemci, a tudi ti niso bili sprejeti v državno službo, temveč le pogodbeno najeti za posebna meljoracijska dela; vlada vrhu tega ni mogla najeti nikakega Laha, ker se iz vsega Primorskega ni oglašila niti eden prosilec, in naposled se ta dela napravljajo na Tolminskem in na Krasu, kjer sploh Lahov ni.

Zavrnitev je bila tako temeljita, da bi navadnemu človeku zadostovala; no, Lah so se še čutili zatirane. Vložili so drugo interpelacijo in bridko tožili, da namestništevni svetovalec v Trstu izdaja preveč gostilniških dovoljenj in celo to izključno le Slovincem in Hrvatom. Minolo je zopet komaj 48 ur in že zopet so Lah dobili odgovor,

kakor si ga niso pričakovali. Vladni zastopnik je namreč konstatiral, da se je od časa, ko je namestništevni svetovalec prevzel od magistrata obrtni referat, število gostilniških dovoljenj v razmerju s prebivalstvom celó zmanjšalo: zvišalo se je le število „osmic“ in sicer od krah 240 na preko 600. Koncesije za te „osmice“ pa ne izdaja namestništevni svetovalec, temveč slavni mestni magistrat tržaški. Interpelantu in „Piccolu“ je ta odgovor kar sapa zaprl.

No, še tretja „krivica“ je v zadnjih dneh zadela Italijane. „Piccolov“ poročevalec je namreč iztaknil, da je otvoritev sedanjega porotniškega zasedanja razglašena, ne več, kakor do sedaj, samo v laškem jeziku, temveč — horribile dictu — tudi v slovenskem. Za človeka, obdarovanega z navadnimi možgani, je sicer zelo težko razumljivo, kako more okolnost, da je razglasiti tudi Slovincem razumljiv, značiti kršenje jezikovnih pravic Italijanov. Ali so res Italijani v svojih pravicah prikrajšani, če vendar enkrat tudi mi razumemo, kar nam sodišča razglašajo? Ali pa imajo morda Italijani pravico zahtevati, da mi ne smemo razumeti svojih sodnikov? „Piccolo“ je menda res tega mnenja, kajti radi laško-slovenskega razglašanja je napisal bridko jeremijado o „slaviziranju“ primorskih sodišč, v deželnem zboru pa smo morali poslušati visokodoneče deklamacije o „italianitah del foro“, kakor da je naloga primorskih sodišč varovati laški značaj te kronovine, dočim smo mi s svojim priprostim razumom mislili, da imajo sodišča deliti enako pravico vsem strankam brez razlike narodnosti, a gotovo vsaki v njej razumljivem jeziku!

Da se pa jasno pokaže, kako se ravna nam primorskim Slovanom v tem oziru godi krivica, interpeliral sem v deželnem zboru vlado, ali hoče za to skrbeti, da pridejo v porotno listo le ljudje, ki umejo oba deželna jezika, ker se le na ta način omogoči, da se bo z laškimi strankami razpravljalo laški, s slovanskimi pa slovanski?!

Ta povsem naravna, a tudi v zakonu utemeljena zahteva ni bila „Piccolu“ po volji. Takoj po seji je skušal to zahtevo bagatelizirati z ironično opazko, da je smešno, ako se zahteva, da se uvedejo slovenske porotne razprave radi kacega posamičnika, ki se je včasih s Kranjskega sem pritepel. Ko je pa bil s § 19. tisk. zak. prisiljen objaviti, da se slovenske razprave ne zahtevajo samo za sem priseljene Kranjce, temveč tudi za 6, ali popolnoma, ali po večini slovanskih sodnih okrajev, spadajočih pod tržaško deželno sodišče, začel je nekoliko bolj preiščljati in je potem v petkovi številki objavil dolg članek, ki naj dokaže, da se na porotnem sodišču v Trstu sme soditi edino le v laškem jeziku. Pri tem pa mu je všlo nekoliko prav dragocenih priznanj, ki jih doslej nismo bili vajeni čitati v „Piccolovih“ kolonah.

Pred vsem priznava, da od onih 6 okrajev, ki razun Trsta spadajo pod deželno sodišče tržaško*, so sežanski, kopenski in podgradski okraj čisto slovanski in dopuščajo milostno, da tvorijo Slovani tudi v voloskem in koperskem (ali ste čuli koperski „signori“?) okraju večino prebivalstva.

Svoje prisiljeno priznanje v tem oziru skuša oslabiti s zbadljivo opazko, da izhaja to samo iz blagohotnih uradnih statistik. „Piccolo“ tu popolnoma pozablja, da so v velikem delu koperskega okraja opravljali ljudsko štetje zloglasni komisarji laških občin Koper in Milje in lahonskega Pomjana, katerih „vestnost“ v konstatiranju laškega občevalnega jezika je vsem pre-dobro znana.

Sicer pa se „Piccolo“ takoj sklicuje na „uradno“ statistiko, ko hoče konstatirati, da je v piranskem okraju laško prebivalstvo v veliki večini. Ravno v tem okraju pa je vspeh ljudskega štetja popolnoma neresničen. Tudi v tem okraju je namreč skoraj vse kmetsko prebivalstvo zunaj Pirana in izole popolnoma slovansko, kakor je to vsakemu poznavalcu razmer dobro znano. Po vsej pravici sem torej tudi ta okraj štel mej tiste, ki so po večini slovanski.

No, tudi v slučaju, da bi hoteli piranski okraj šteti med pretežno laške, ostane nam še vedno pet izključno ali po veliki večini slovanskih okrajev nasproti dvema (tržaškemu in piranskemu), ki imata laško večino, kjer je pa tudi po oni znani statistiki vendar še 27.586 Slovanov.

* „Piccolo“ mi podtika, kakor da sem v interpelaciji trdil, da spada pod Trst sploh le 6 okrajev; no jaz sem izrecno rekel, da deželno sodišče tržaško ne ob-tožji samo za staro mesto tržaško, temveč še za 6, popolnoma ali vsaj po večini slovanskih okrajev.

In slovanski prebivalci vseh teh okrajev naj izgubijo pravico do porotnih razprav v svojem jeziku, ker so na sedežu porotnega sodišča Italijani v večini?!

Ravno Italijani ne bi se smeli postavljati na okrutno stališče, češ, manjšine naj se v jeziku nemu oziroma podvržejo večini, kajti sicer bi oni, kakor najmanjši narod v Avstriji, sploh ne smeli zahtevati, da se njihov jezik vpoštevata! No, za-se poznajo Lahij prav dobro določbo čl. XIX. drž. osnovnega zakona od 21. decembra l. 1867 in zahtevajo (in tudi uživajo) na podlagi iste popolno jezikovno enakopravnost celo za tako neznatne manjšine, kakor je laška v Dalmaciji, kjer tvorijo Lahij komaj 2%, vsega prebivalstva.

Tu se vidi jasno tisto dvojno vlogo, ki jo Lahij igrajo: kjer so v manjšini, kličejo ti ubogi „zatranci“ po enakopravnosti, kjer pa imajo moč v rokah, tam zahtevajo za-se predprave in postajajo najostudnejši zatralci.

No, „Piccolo“ se v svojem članku ne opira samo na pretvezno moč večine, temveč navaja v podporo svojega stališča tudi zakon. O tem v drugem članku!

Dr. O. Rybář.

Tajni dogovor med Avstrijo in Italijo?

Pariški „Matin“ je poročal te dni, da je doznal iz povsem zanesljivega vira, da je na dogovoru, ki se je vršil pred dvema mesecema v Berlinu, prišlo do obnovljenja zveze med Italijo, Avstrijo in Nemčijo. Podpisana da je bila pogodba, glasom katere sta si Avstrija in Italija toliko v gospodarskem, kolikor v političnem oziru razdelili svoji interesni sferi na Balkanu. Albanija in Črnogora da sta prepuščeni Italiji, Makedonija — do Soluna — pa Avstriji. „Vossische Zeitung“, ki stoji zelo blizu nemškemu državnemu kancelarju, pa dementira to vest ter izjavlja, da ne obstoji druga, nego samo pogodba trozveze.

Dnevne novice.

Vseučiliško vprašanje in Čehi. Jutri se po dolgem času zopet otvorijo duri državnega zbora. Na vrsto pride zopet italijansko vseučiliško vprašanje in dr. Šusteršič je že sklical za danes sejo „Slovenskega kluba“, ki se bo posvetoval o nadaljnji taktiki in postopanju v stvari italijanskega vseučiliškega vprašanja. Kakor znano, je prišla vladna predloga o tem vprašanju v proračunski odelček, a vsled slov. obstrukcije ni moglo priti do nikake razprave. Sedaj hoče vlada poskušati z novo. — „Neue Freie Presse“ je pisala te dni, da se je več čeških poslancev izrazilo, da odslej ne bodo mogli več podpirati Jugoslovancev pri eventualni zopetni obstrukciji v proračunskem odelčku.

Ker je „Neue Freie Presse“ že stara in znana intrigantinja, tej vesti ne moremo verovati. To bi stalo tudi v kričečem nasprotju z izjavo dra. Kramarja na nekem shodu v Humpolcu, da Čehi Slovencev v njihovem pravičnem boju nikdar ne puste na ocdilu! Upamo, da se bodo Čehi tudi ravnali po tej izjavi in da tako postavijo „N. Fr. Presse“ zopet enkrat na laž.

Spremembe v narodno-napredni stranki. Novi izvrševalni odbor kranjske narodno-napredne stranke ima šest pristavcev stare in štiri pristaže mlade struje, med temi tudi g. Adolf Ribnikar, kakor blagajnik. Načelnikom stranke je bil izvoljen dr. Ivan Tavčar. — Dosedanji predsednik Ivan Hribar je odločil načelstvo, ker smatra s tem, da se mu je posrečilo doseči sporazum v stranki, svojo nalogo za dovršeno.

Madžarske julijanske šole v Hrvatski in Slavoniji. — Julijansko društvo je obelodanilo svoje letošnje poročilo. Iz istega je razvidno, da je društvo vzdrževalo v Hrvatski in Slavoniji 33 madžarskih šol, katere je letos pohajalo 4859 „madžarskih“ otrok nasproti 4821 v minolem letu.

Bolgarska carska dvojica na Dunaju. Iz Sofije: Tukajšnji „Dnevnik“ poroča, da pojedeta car Ferdinand in carica Eleonora meseca januarja na Dunaj, da naknadno čestitata cesarju povodom 80letnice njegovega rojstva.

Obsojen vohun v Srbiji. Iz Belegrada poročajo: Ogrski državljani Dragutin Moldovan je bil pred nekoliko meseci po sodišču prve instance obsojen na pet let ječe radi poskušane vohunstva. Moldovan je svoječasno vložil priziv proti obsodbi. — Prizivno sodišče je sedaj povišalo kazen na 10 let ječe.

Duhovniki izključeni od finančnih podjetij. Kakor poročajo iz Rima, je papež izdal motu proprio, v katerem pod kanoničnimi kaznimi prepoveduje duhovnikom vsako udeležbo pri finančnih podjetjih. Izvzete so konsumne zadruge, posojilnice in drugi slični zavodi pod cerkvenim patronatom. — Papež je izdal to odredbo očitno pod utišom klerikalnega gospodarskega poloma na Koroskem.

Patrijarhat in eksarhat. Iz Petrograda poročajo: Grški patrijarhat je zapričel akcijo, da bi se pomiril z Bolgari, ki se zbirajo okoli eksarhata. Turški listi tolmačijo zelo skeptično te poskuse zblizevanja. Listi naglašajo, da ne more Turčija protežirati zblizevanja Bolgarske in Grške.

Voditelji albanskih ustašev v Črnogori. Kakor znano, je večje število albanskih ustašev potem, ko so bili premagani po turški vojski, pobegnilo v Črnogoro. Begunci so se nastanili večinoma v Podgorici. Črnogorska vlada je posredovala v Carigradu, da bi se begunci smeli brez kazni povrniti v domovino. To posredovanje črnogorske vlade je imelo najboljši uspeh in te dni so bili vodje Albancev pozvani na Cetinje, kjer jim je črnogorska vlada svetovala, naj se vrnejo v domovino. Vodje so se vrnili v Podgorico, da se tam posvetujejo in odločijo, da-li vsprejmejo predlog črnogorske vlade ali ne?!

Razmere na Portugalskem. O priliki proglašenja portugalske republike smo mi pisali, da sreča narodov in držav ni odvisna od vladne oblike, ampak od ljudi in izrekli smo svoje dvome, da-li republika donese portugalskemu narodu zaželjene sreče. In vesti ki prihajajo sedaj iz Portugalske, dokazujejo, da se razmere po proglašenju republike ne-le niso nič poboljšale, ampak še celo poslabšale. Uprava, ki je bila že poprej slaba, je sedaj še slabša, ker so republikanci prisiljeni, da preskrbe svoje pristaže z državnimi službami. Število državnih uradnikov se je skoro že podvojilo. Kaki prihodnosti gre nasproti Portugalska, je povsem negotovo, vendar smatrajo vsposvajenje dinastije tudi kraljevi prejšnji pristaši za nemožno, ker sta kralj in njegov stric o priliki revolucije pokazala tako malo poguma, da se nista niti postavila v bran, ampak takoj pobegnili.

Domače vesti.

Čuvajmo svoje! Že večkrat so pozivljali slov. listi rodoljube in občine, naj čuvajo svoje prastarine, naj skušajo ohraniti sebi in svojem narodu domače znamenitosti iz narave in iz zgodovine in naj nikakor ne dovoljujejo, da bi kdorsibodi smel odnašati v tujino, stvari, s katerimi se potem drugi ponašajo in okoriščajo. Ponovno so bila naprošena slavna županstva po Goriškem in po Istri, da ne bi dajala kar tako na slepo in brezpogojno tujcem v najem posamičnih kraških jam, ki krijejo v sebi še toliko tajnega in nepričakovanega. Saj je dovolj, če dovoljujemo tujcem, da pregledavajo in raziskavajo po našem ozemlju! Ali da bi oni smeli kaj odnašati, tega ne smemo nikakor dopuščati! Posebno pa ne, če se ne spoznava vrednosti in pomena najdenih stvari. Zakaj ne bi se obrnili vsakokrat do naših slov. društev, ki znajo vsaj poskrbeti s strokovnim nasvetom, ako sama ne morejo ali ne utegnejo poseči vmes v korist in čast slovenskega imena. Nočemo tu navajati, kako je že mnogokatera dragocena zgodovinska starina zginola iz arhivov, kako marsikaka izkopina diči dalje in tuje muzeje pod nepravilnim ali dvomljivim napisom, in kako so v nekaterih znamenitih jamah zagospodarili tujci, ker domačini v svoji neukosti niso vedeli ceniti pomena in vrednosti teh naravnih čudes in ker so se zadovoljili z najmanjšim dobičkom v denarju, mesto da bi sebi in rodu ohranili koristi in pravice.

Nočemo nikomur ničesar očitati, ko tu v svarilni izgled navajamo iz neke občine na Goriškem dva res žalostna slučaja, ki sta nam dala povod za gornji poziv. Zgodila sta se oba ta slučaja v občini nakelski, ki je sicer glede svoje narodne zavednosti vse hvale vredna, ali žal, preveč izpostavljena navalu in izkoriščanju od strani „prijateljev narave“ vsakovrstne baže, tako, da se jih skoro ne moreta ubraniti. Pred vsem je znano, da se je prepustilo Nemcem ono svetovno znamenito škocijansko jamo; in čeprav si je občina pridržala pravico odpovedi, so „alpenvereinovi“ zagospodarili tam, tako, da preostaja le malo upanja, da bi ta svetovna znamenitost prišla zopet v domače roke. Kakor nam poročajo, pa se je ravno v istem kraju ponovil nedavno temu sličen slučaj, ki nas mora navdajati z nevoljo, ako naše informacije odgovarjajo dejstvom. Neki mladi trgovski pomočnik iz Trsta, imenom Savini, si je pridobil, kakor pripoveduje, za samih 100 (reci: sto!) kron vse pravice do neke druge jame v bližini Škocijana, v kateri je zasledil celo shrambo silno starega in znamenitega orožja iz prazgodovinske dobe. Izkopine iz te jame izkorišča in prodaja omenjeni Savini kar na debelo — kakor sam pripoveduje okolu, in kakor potrjuje tudi „Piccolo“ — na Dunaj in sicer za prav mastne novce (govori o 80 000), ker mu drugje niso hoteli dovolj plačati.

Če je vse to res, — česar pa mi od tu ne moremo kontrolirati, ker nismo prejeli še nikakega obvestila — moramo le obžalovati, da so se naši ljudje dali zopet enkrat brezpogojno vjeti od bolj premetnega tujca, ki se sedaj smeje v pest. Obžalujemo, da se odnašajo v tujino tolike dragocene znamenitosti, ki jih je skozi tisočletja hranil naš kršni Kras pod svojo molčečo odejo in katere bi bila občina, da je pravočasno zaznala za to, s pametno kupčijsko pogodbo lahko ohranila doma v svojo korist in čast, ker se za take znamenitosti zanima cela sila učenjakov, ki bi vsak čas prihajali v deželo občudovati nje naravne krasote in zgodovinske znamenitosti. Upamo, da dobimo o tej zanimivi stvari še podrobnejših in točnejših podatkov. Skle-

pamo pa s pozivom do našincev, naj se preje, nego sklepajo take pogodbe, obračajo do zanesljivih svojih ljudi, da jim pozneje ne bo žal, ako bodo prikrajšani oni in žnjimi ves narod.

Ti šmentana „petizza“! Ko sem te dni čital v „Piccolo“ o ljudskem plesu iz leta 1800, sem se domislil, da nam je stara mati večkrat pripovedovala, kaj in koliko vsega se je v starih časih kupovalo za eno samo — petico!

„Piccolo“ je sicer povdarjal, da je knjigo, o kateri je govoril, spisal neki nemški mladenič, a „Piccolo“ jo je vendar čital le zato, da bi vrdil italijanstvo Trsta, češ, da je rečeni Nemeč opetovano povdarjal tedanje italijanstvo Trsta!

Slovenec menda še ni bilo na svetu, ker je bila okolica tržaška tedaj obljudena — po zatrdilu „Piccolove“ avtoritete — le z Dalmatinci in Čiči! V Trstu pa ni bilo niti duha o naših pradedih! Kakor rečeno, je bilo vse čisto laško — le ljudski ples so imenovali „Il ballo della petizza“ (Ples petice). To označenje pa je izhajalo iz dejstva, da se je plačevalo petico vstopnine. Petica pa je, kakor je Slovenecem znano, čisto laška stvar — ker brezdvomno izhaja iz besede „pet“!!

Ni pa samo mesto laško, ampak laška je tudi okolica! In zakaj? „Piccolo“ pripoveduje: Zemljo, ki jo vidite danes do pod vrhov naše okolice, so Tržačani — pristni Lahij — prinesli iz Istre — iz laške Istre! Zato je ta zemlja laška! Vprašanje je le, kako so ti bivši dobri Tržačani spravili toliko zemlje v tržaško okolico, ko niso imeli še na razpolago parnikov, vlakov in menda tudi zrakoplovov ne?!

Ali šalo na stran! Kakor vidite, se je naš „modri“ „Piccolo“ malce — osmešil! Hotel je dokazati nekdanje italijanstvo Trsta, in izlegel je — il ballo della petizza! Škoda! Mi res obžalujemo to ponesrečenje imenitnega poskusa, a kaj hočemo, ko je ta presneta petizza pokvarila vse! In pa ti Čiči in Dalmatinci v okolici! Pardon! Čiči so po rodu Romunci — latinci... morda so pa naši okoličani vendar le laške krvi? „Piccolo“ naj poišče — morda najde še kako starinsko knjigo, ki to dokaže! — „E se non ridi di che rider suoli“?

Petica.

Audiat et altera pars. Zastopnik tvrde Schmidt & Pelosi nas je naprosil, da z ozirom na napade na to tvrdo v zadnjih dneh, priobčimo to le njegovo izjavo, da v svojem trgovskem poslovanju nikdar ne dela nikake razlike med Slovence in Italijanom, da so nje stalni uslužbenci (7 njih) po narodnosti Slovenci, a drugi pretežno Slovenci, da so zavarovani pri „Trž. podp. in bralnem društvu“, da tvrdo daja pivo raznim slov. tvrdkam, ne da bi bilo kedaj kakih pritožb.

Tipičen slučaj slovenskega odpadnika. Iz Škedenja nam pišejo: Ko sem se te dni vozil s tramvajem iz Trsta domov, je medpotoma vstopil znanec naš g. Franza z nekim prijateljem svojim — seveda Italijanom. Na vprašanje sprevodnika: „Dove la va signor?“ — je Franza odgovoril na ves glas: „In paese dei mussi!“ (V deželo — oslov!) Vsi navzoči, brez razlike, so kar ostrmeli na taki predrznosti in infamiji! Ali si morete misliti več drznosti, če kdo prebivalec kraja, v katerem sam živi, na javnem mestu in vpričo drugorodcev pavšalno zmerja z osli in svoj rojstni kraj zasramuje z „deželo oslov“?! Čim pa vemo, da je ta kraj tudi žaljivo samemu dal življenje in žnjim plemensko sorodstvo z drugimi prebivalci, potem pa predrznost prehaja mejo od predrznega žaljenja sočloveka k pljuvanju na svojo lastno kri.

Moža je dojila škedenjska mati, dekliškim priimkom Godina, a oče mu je bil iz Gračišča v Istri. Vendar nas žali, kakor nas ne bi noben pravi Italijan! Seveda, njegov strup ne dosega višine našega ljudskega in narodnega poštenja. Vzbuja se pa v nas čut grenkega pomilovanja — starišev, ki niso znali drugače vzgojiti svojega sina. Ali kraj vse naše vzvišenosti nad njegovo — nižino, vеди vendar Tonček, da tudi naše potrpljenje ima nekatje svoje meje in da vsaka kri utegne kedaj vzkleti...

Ne zahtevamo od njega, ne da bi nas ljubil, ne da bi nas spoštoval. Na tem ni prav nič. Odkrito bodi povedano to — Tonček. Ali jedno zahtevamo od njega: naj pušča Škedenjce na miru in naj se jih ne dotika se svojim jezikom!

Ruski kružok. Jutri zvečer od 7-30 do 8-30 bo v CM. šoli na Acquedotto št. 22. III. pouk iz slovenščine.

Oni ki se žele učiti slovenske stenografije naj se čim prej — vsak večer ob 7. uri zglasijo v omenjeni šoli, da bo možno pričeti s poukom tega predmeta.

C. in kr. vojna mornarica. Glasom brzojavnega poročila je vojna ladija „Sigetvar“ dne 21. t. m. dospela v Solun, kjer ostane 14 dni. — Na ladiji vse zdravo.

Koledar in vreme. — Danes: Klement pav. — Jutri: Janez od križa sp.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoludne + 5.5 Cels. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Semterja oblačno. Zmerni vetrovi. — Zelo hladno.

Tržaška mala kronika.

Samomor, nesreča ali zločin? — V sobi, kjer ima v ulici Torre Bianca št. 4, I. nadst. svoj sedež delavska zbornica, so našli včeraj zjutraj mrtvega 30-letnega Angela Davida, ki je baje tajnik omenjene zbornice. Ni še ugotovljeno, če si je David sam vzel življenje, ali se je zadušil vsled plina, ali je pa bil izvršen na njem zločin. Obveščeno je bilo o tej misteriozni smrti tudi državno pravdnštvo.

Poskus samomora. Julij Schmidt, star 25, učitelj nemške šole v Škedenju si je včeraj z brivno britvijo prerezal žile na levi roki. Prvo pomoč je dobil na zdravniški postaji, ki ga je potem spravila v bolnišnico. Vzrok obupnemu činu je baje srčna hiba, na kateri trpi Schmidt.

Drug poskus samomora. Predsin. je 21-letni delavec Ernest Standinger, stanujoč v Androna dei Sotteranei št. 3, izpil dozo bakrovega klorurja, da bi se zastrupil. Zdravniška postaja ga je prepeljala v bolnišnico. Ni pa hotel povedati, zakaj je to storil.

Žena ušla! — Kurjač Josip Schweller, stanujoč v Škedenju št. 579, je naznanil policiji, da je njegova žena Marijana, stara 28 let ušla skupaj s svojo ilegitemno 7-letno hčerko Petrovskajo Mohorovič, pustivši mu pismo. Imela je pri sebi le 5 K.

Dva druga, ki sta izginila. Iz hotela Volpich je zginila 24-letna sobarica Frančiška Haar iz Wethmanstädter na Štajerskem.

Iz mestne ubožnice je pa izginil 55-letni Fran Žerjav iz Libera.

Regnikolski pobalini proti redarjem. — Na pomolu Sanità se je 11-letni pobalin, Fran Cardassi iz Bari, zabaval s tem, da je po tiru suval mal železniški voziček. Opazili so ga, naj to opusti, pobalin pa se ni zmenil za svaritev. Tedaj je interveniral redar, ki je pobalina prijel. — Ta se je pa brž izvil in dvakrat brnil redarja v trebuh. Pristopil je drugi redar, ali tudi tega je drzni pobalin brnil. Slednjič so ga ugnali v kozji rog. A ko so ga redarji vedli na policijo, sta dva njegova sodruga pričela lučati kamenje na redarje. Tudi ona dva sta bila aretirana; imenujeta se Dominik Grasso, star 11 let, iz Locorotondo pri Bari, — Rozarij Spina, star 12 let, iz Cantine.

Vsi trije so potepuhi, ki uganjajo vedno svoja pobalinstva na nabrežju. Bili, so izročeni t. zv. domači kazni (!?)

Črna neuhvalnost! V neki gostilni pri južnem kolodvoru je predvčerajšnjem zvečer ob 11. uri sedel Ivan Mejak, uslužbenec državne železnice, stanujoč v ulici Economo št. 9. Nedaleč od njega je sedel drug mož, ki je večkrat tožil, da ne ve kam bi šel spat, češ, ker nima denarja. — Mejaku se je dotičnik smilil in mu je ponudil, naj gre spat k njemu na dom. Oni se kar tajal samih zahval in je šel spat k Mejaku, ki mu je dal na razpolago posteljo. Drugo jutro sta se razšla, a ko Mejaka ni bilo več doma, je neznanec prišel nazaj in rekel domači gospej, da je na postelji pozabil denarnico s par vinarji. Gospa mu je kar dovolila, naj si gre poiskat svojo stvar. — Lopov pa je ulomil predal omare in vkradel denarnico z 20 kronami. — Na to je pobegnul.

Drzni tat. Ko se je dr. Seitz, sodnik okrajnega sodišča za civ. stvari, oddaljil iz svoje uradne sobe, je vstopil noter neki tat, ki mu je vkradel zimsko suknjo v vrednosti 100 K. — To je pa že vrhunec drznosti!

Izpred sodišča.

Radi ubojstva.

Včeraj dopoludne se je pred tukajšnjim porotnim sodiščem vršila razprava proti Josipu Vuici radi ubojstva. Predsedoval je predsednik dež. sodišča dr. Milovčič. Obtožbo je zastopal drž. predsednik dr. Tomičič, branil je dr. Laneve. — Iz obtožnice posnemamo:

Dne 20. avgusta t. l. okolo 10. ure zvečer so šli 4 mladenič pevaje po Corsu. Ko je četvorica šla mimo Greinizove hiše, je nalezela na nekega človeka, ki je bil pijan in se je opotekal. Eden četvorice je tega človeka hotel ali nehoti sunil. Nastale je pričkanje, in zdelo se je že, da se vse mirno izvrši, ko je priletel neki 20-letni mladenič, ki se je pričel umešavati. Omenjena četvorica je došleca pozvala, naj se oddalji, ali ta je naglo potegnul nož in je istega z vso silo sunil v pijanca, 22-letnega težaka Karla Marsicha, ter je potem zbežal. — Marsicha so odnesla na zdravniško postajo, in potem v bolnišnico, kjer je dva dni za rano umrl.

Omenjeni došlec, ki je Marsicha ranil, se je zatekel v kavarno „Diana“, kjer so ga aretirali in odvedli na policijo. Identificirali so v njem mizarja Josipa Vuica, rojen. 1880 in doma iz Mostarja.

Na včerajšnji razpravi je Vuica skesano priznal svoj zločin. Zasllišanih je bilo več prič. — Na podlagi pravoreka porotnikov je sodišče obsodilo Vuico na pet let težke ječe. — Obsojenec je izjavil, da vsprejme kazen.

Kazenska razprava. — proti onim 32 tožencem, ki so obdolženi, da so dne 4. septembra t. l. (povodom

obiska NDO iz Pule) demolirali kavarno „Minerva“, razbili šipe na nekaterih slovenskih zavodih in drugače razgrajali prične pred tukajšnjim deželnim sodiščem dne 29. t. m. in je določena na tri dni. Razprava se bo vršila v porotni dvorani. Braniteljev bo dvanajst.

Naše gledališče.

„Kovarstvo in ljubezen“. Žalogra v 5 dejanjih. Spisal Friderik Schiller.

Neka tesnoba v prsih nas je navdajala, ko smo šli k nedeljski predstavi. Schiller na našem odru? Beseda je zvenela kakor lep sen — toda sen neverjetnosti. Kako bo pač možno uprizoriti to lepo delo svetovnega orjaka? Naše razmere so skromne, oder za uprizoritev klasikov premajhen, garderoba skromna. Kako bo pač vse to izgledalo? Radi in z veseljem konstatiramo, da smo bili prijetno iznenadeni. Vse je bilo na svojem mestu: oder je scenično odgovarjal, garderoba za naše razmere naravnost sijajna. In s uprizoritvijo so tudi mogli biti zadovoljni največji skeptiki. Da si ima ta žalogra 8 sprememb, vendar je igra končala že pred polenajsto. To je dejstvo, ki je pri naših razmerah zelo važno, ker se obiskovalci po predstavi lahko poslužijo tramvaja.

Če tudi ni bila nedelja, je bila dvorana vendar skoro razprodana in tržaško občinstvo iz vseh slojev se je zbralo, da prisostvuje predstavi.

Vprizoritve klasičnega dela je za nas gledališki „dogodek“ in hvaležni moramo biti vodstvu, da je imelo poguma, da nas je seznanilo s tem umotvorom germanskega genija.

Kaj more storiti ljubezen do gledališča, pokazali so nam naši igralci v polni meri. — G. Bratina nas je iznenadil s svojim Ferdinandom. V nekaterih momentih se je zmal povzdigniti k nivo-u umetnosti; le v časih ga je temperament zavajal, da je bil v momentih afekta premalo razumljiv. Naj se navadi tehnično uporabljati svoj organ, ki mora ravno v kulminaciji priti do popolne veljave (III. dejanje). Tu ima Ferdinand enega izmed najlepših momentov. Sicer mu pa radi priznavamo, da je bil v petem dejanju in v sceni z Lady Milford prav dober. — Gospica Mekindova je bila simpatična Luiza, da-si bi rekli, da jej vesele uloge bolj „leži“, nego tragične. Vendar nam je podala Luizo z razumom in ukusom. Tudi ta mlada talentirana igralka napreduje od dneva do dneva. — Lady Milford gospe Dragutinovičeve je bila umetniška kreacija par excellence. Ta vrla umetnica je vedno izvrstna, ker se ugloblja v svojo vlogo, jo proučuje in nam na vsaki predstavi podaja kaj novega. — Interesantni tip ponosne Angležkinje, kneževke ljubice, je bil v rokah gospe Dragutinovičeve umetniški užitek. — G. Ljubič je bil izvrsten Wurm. Znal je ta pristno „Schillerski“ tip izriniti do detaljev. V prizoru, ko narekuje Luizi pismo, se je povzdignil nad vsakdanjo kreacijo. — Miller in njegova žena sta bila v rokah g. Boleslavskega in g. Garvasove; oha sta bila popolnoma na mestu in sta se svojo temperamentno igro pomogla k lepemu vspehu nedeljske predstave. — G. Vavpotič je bil dober, le svoje mladosti ni mogel skrivati, kar zelo moti iluzijo. — G. Požar je bil izboren dvorni maršal s pretirano eleganco, prav kakor jo predpisuje avtor. — Ostali igralci so imeli le majhne vloge, toda tudi oni so storili svojo dolžnost v polni meri.

Ostaje nam še spiritus agens vsega našega gledališča: g. Dragutinovič. Z njegovim prihodom je nastala v našem gledališču nova era. Na vsaki predstavi je opaziti red in disciplina. Z umetniškim razumevanjem vliva v mlada srca naših igralcev ljubezen do umetnosti. Njegov vpliv in njegovo spredno roko je videti povsod. V vlogi predsednika Walterja je zopet briljiral s svojo fino preiščeno igro. Njegova inteligenca je znala tudi tej nehvaležni vlogi izvesti mnogo simpatičnih potez, nastop in maska sta bila odlična.

Želeli bi si še takih lepих večerov, kakor je bil nedeljski v našem gledališču — in hvaležnost občinstva ne izostane. — Y.

Prihodnja noviteta v našem gledališču bo zanimiva; igrala se bo krasna komedija „Ena se joče, druga se smeje“

Francozki spisal Dumanoir. V francozki literaturi je to ena izmed najlepših iger.

Popoludne pa se ponovi na splošno zahtevo zadnjikrat v tej sezoni igra s petjem „Zapravljivec“.

Sodelovala bo vojaška godba in pevski zbor šentjakobske Čitalnice. Igra je prav lepa in čarobna ter primerna tudi za otroke. Posebno jo pa priporočamo okoličanom, ki niso imeli priložnosti si ogledati to igro pri premieri.

T žaška gledališča.
POLITEAMA ROSSETTI. Danes za častni večer g. Cervi-Caroli Verdijeva opera „Traviata“.
EDEN. Varieteta predstava.

Društvene vesti.

Cercle franco-illyrien prične že ta teden s konverzacijskimi večeri. Priglasenih je že lepo število članov; želeli pa je, da se priglase še oni ljubitelji francoskega jezika in kulture, ki se dosedaj še niso odzvali. Pričakovati je, da bodo večeri zelo animirani in familijarni, saj je tudi krožka namen, da one, ki razumevajo francoščino, zbira v malo in prijetno družino. Na prvem večeru se tudi končno ustanovi odbor in se določili društveni lokal. Med konverzacijo se tudi zaigra par komadov na glasovir in violino. Dan in program se objavi pravočasno v „Edinosti“.

DAROVL

— Za podružnico CMD v Bazovici nabrali člani pevskega društva „Lipa“ po pogrebu pokojne nepozabne članice Marije Ražem K 252. K temu dodala nje kamica Barbara Škrjanc mesto venca na grob 2 K. Na „likofu“ pri g. Čufarju nabrala vesela družba K 5. Denar ima blagajnik

Književnost in umetnost

„Kazaki“. Spisal grof Lev Tolstoj. — Izdala tiskarna „Edinost“. Cena K 1 60. Knjigo toplo priporočamo.

Tri pripovedi grofa Tolstega. Izdal dnevnik „Edinost“. Ta knjižica prinaša tri drobne povesti umrlega pisatelja, ki bodo gotovo vsakomur ugajale. Tudi to knjižnico priporočamo v nakupovanje.

Obe knjigi se dobivata po vseh knjigar-nah na Slovenskem.

Vesti iz Goriške.

Vipava pod vodo. — Trg Vipava je v gorenjem svojem delu preplavljen, tako so tudi pod vodo polja in travniki pod trogom.

x Planinska cesta Čepovan-sv. Lucija. Med sedanje največje in najdržnejše zgradbe v naši deželi spada prav gotovo nova planinska cesta, ki pričinja pri Čepovanu in končuje pri sv. Luciji ob Soči.

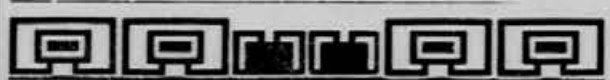
Nova cesta — to treba naglašati — je vojaška cesta v pravem pomenu besede, ker jo je gradila vlada (s potroškom približno pol milijona kron) predvsem v strateški svrhe. Vendar ni prezreti velike koristi, ki bo tudi drugače nudila tamošnjim krajem, ki so bili doslej radi pomanjkanja prometnih sredstev takorekoč ločeni od sveta. Oddaljeni ure in ure od središča dežele in odrezani od vsake železniške zveze so bili poprej navezani sami na-se in na lastno produkcijo.

Kraji ob Čepovanski dolini in nižje do sv. Lucije, ki se utegnejo v prvi vrsti okoristiti s to cesto, so sedaj revni in seveda ne bodo imeli skoro česa izvažati. Vendar moramo upoštevati, da vsako novo prometno sredstvo oživlja do tedaj mrtve kraje, njih obrt in trgovino, ker nudi prebivalstvu pristop v svet in mu brez družega koristi v gospodarskem in kulturnem oziru.

Pozabiti ne smemo tudi, da je nova cestna proga velezanimiva posebno za turista, ker nudi nešteto krasnih panoram. Računati torej smemo, da se po njej razvije tujski promet, ki v nekatere doslej nepoznane vasice in sela med sv. Lucijo in Čepovanom donese življenja in blagostanja.

Rekli smo, da je zgradba te ceste drzna; in to ne po krivici. Kdor se je podal na lice mesta in si ogledal razna dela nove prometne zveze, si je lahko predstavljal neštete težkoče in ovire, ki jih je bilo treba premagati, da se je dovršila ta cesta. Nova cesta se odceplja pri cerkvi v Čepovanu (640 m. nad morjem) in sledi skoro popolnoma stari cesti, ki je vezala Čepovan s kraji Opčina, Frata in Šuligoj v gorenje če-

Nepotrebne skrbi ima marsikdo, ako si mora omisliti novo obleko. Temu si vsak lahko odpomore, ako si ogleda velikansko zalogo izgotovljenih oblek tvrdke Bohinec & Comp. v ul. delle Torri šte. 2 (za cerkvijo sv. Antona Novega). Tam je velika izbira, solidna potrežba po najnižjih cenah.

Odvetnik

Dr Dinko Puc

naznanja, da je odprl

lastno :: odvetniško pisarno

v Gorici, Semeniška ulica 1 (hiša Kutinova)

Slovinci! hočete se obleči po ceni?

Obrnite se do dobroznane trgovine z oblikami „ALLA CITIA“ DI TRIESTE

Trst, ulica Giuseppe Garibaldi št. 40 (prej Torrence) kjer dobite velik izbor oblik in sukenj za moške, dečke in otroke za nastop, pajčo sezono in sledečih cenah:
Obleke iz poluvolne in Kanga na za moške od K 5-52
b-ke „ „ „ „ dečke „ „ „ 10-30
Obleke „ „ „ „ za otroke „ „ „ 4-16
Sukne, kožuhi z ovrtnikom iz prave kožuhovine za dečke, pelerine iz L. d. na po r. ena, da se ni b. ti nikake konkurence. — Zaloga blaga tu in inozemskega. — Izvrstje se d. lo tudi po m. r. l. Velik izbor potrebnih predmetov za mlade: čuče, srance, pletenice itd. itd. Postrežba solidna

ALLA CITIA DI TRIESTE

Trst, ulica Giuseppe Garibaldi št. 40 (prej Torrence)

Kupujte „Tolstovrško slatino“!

Kdor odpotuje

Bogata zaloga zadnjih novosti: kovček v, torb, torbic, športnih potrebščin itd.

naj se preskrbi za vsem potrebnim v novi trgov. D. ARNSTEIN, „Alpina“ sta TRST, V a San Sebastiano št. 7. : MLUVI ČESKY

Dovolitev nove slovenske trgovine

Čevljarška zadruga v Mirnu pri Gorici naznanja da je otvorila v Trstu, v ulici Barriera vecchia št. 38

prodajalno obuval

LASTNEGA PRIDELKA

Zadruga izdeluje vsakovrstna obuvala od najprilprostejšega do najfinjšega ter sprejema tudi poplave.

Priporočamo se to o. j. slavnemu občinstvu, da se poslužuje vedno izdelkov naše zadruge, a bole naj slavno občinstvo tudi prepričano, da se bo z našimi izdelki zelo zadovoljilo. Cene zelo nizke.

NAROČBE SE ZVRŠUJEJO TOČNO.

Kuhinjske potrebščine iz aluminija in smaltirane. Ugodne cene. — Umberto Cesa, Via Caserma 11, Trgovina železnin. 1864

Kat. vd Mulej Trst, Piazza Ponterosso št. 6 Trgovina jestvin in kolnjal. Zaloga sveč, mila in čistila v pr. d. užbe sv. Ciria in Metoda. Priporočila se Ivan Bidovc 1866

Francesco Gasparini

ODLIKOVANA DELAVNICA za umetn. pohištvo

in okrašenje Trst, ulica Giuseppe Gatteri 34

Poskusite FLOGO KAVO „Salutin“ ki je najzdravejši kavni pridelek Dobiva se v vseh boljših prodajalnicah.

PASTILJE ZA PRSA

„Nič več kašlja“

so edino sredstvo proti kašlju, prehlaj-nju, zaigranosti in vsem boleznim dihalnih organov. Škatlja z navodilom 70 stotink se dobi samo v lekarni

Praxmarer, AI DUE MORI Trst (mestna hiša) Tel. 377

POHIŠTVO

Cene nizke M. Aite brez konkurence

Velika zaloga z manifakturnim blagom ulica Nuova št. 36, vogal ul. S. Lazzaro, s podružnico ul. S. Lazzaro 5.

si dovoljuje obvestiti slavno občinstvo in svoje cenjene odjemalce, da je jako pomnožila svojo zalogo kakor tudi povečala preostre s tem, da je ustanovila sgoraj omenjene podružnico zato, da more v polni meri zadostiti zahtevam cenj. odjemalcev.

V obeh prodajalnicah dobiva se razne blago boljše kakovosti in najmodernejše in prvih tvara, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srance, ovrtnike, svrtinice, tudi velikanski lubeplatnega in bombardnega blaga, prtov in pričeve, ter vsake vrste perila tudi od bombada, ali platna Veliki izbor vsakovrstnih odevj, kakor tudi kolbre lastnega izdelka. Pletenike, svilenine, raznovrstni okraski za šivilje in kitičarke. VELIKANSKI IZBIR SNOVI ZA NARODNE IN OBARSKE ZASTAVE IN NARODNIH TRAKOV ZA DRUŠTVENE ZNAKE

Kupljeno blago, katero slučajno ni ugajalo, se zamenja ali pa se vrne denar brez nikakih zadržkov. Poskušati in se prepričati!

Caffé Goldoni

Trst, Piazza Carlo Goldoni št 2
Pijače nara ne in prve vrste. Časopis in ilu-tacije. POSTREŽBA TOČNA. Za obilno oblik se na to slejja pripraviti. FRANJO MARINŠEK.

Dr. Fran Korsano

Specijalist za sifilitične in kužne bolezni ima svoj AMBULATORIJ v TRSTU, v ulici San Nicolò št. 9 (nad Jadransko banko). Sprejema od 12. do 1. in 5 1/2 do 6 1/2 pop.

TEODOR KORN

Trst, ul. Miramar št. 65
Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste. SPREJEMO SE VSAKOVRSTNA DELA IN POPRAVE PO NIZKIH CENAH. Delo dobro in zajamčeno. Telef. 25-26. Poslovodja: Franjo Jenko.

GRAMOFONI :: HELVETIA

so najboljši radi mičnega in melodijoznega glasu in trpežnega stroja. NIZKE CENE. Bogat izbor slovenskih in hr. avskih plošč. Na zahtevo ceniki brezplačno avtomati za gramofone.

TRST, ul. Barriera vecchia št. 11, III. n-dstr. TRST.

Pristni dolenjski Cviček

edino v ČEŠKI GOSTILNI v ulici Belvedere

SOLIDNO : in : ELEGANTNO

PO ZMERNIH CENAH RAFAELE ITALIA TRST - V/A MALCANTON - TRST

čepovanski dolini, do Grudence. Siroka je 5 metrov, le na nekaterih točkah se zožuje na 4 metre.

Čepovanska dolina končuje pod Grudenco v višini 567 m. na morjem — globoko spodaj samo 117 m. nad morjem pa leži idrijska dolina.

V kratki razdalji torej 400 metrov razlike med eno in drugo dolino. Visoko gori ob koncu Čepovanske doline pod Frato je končovala stara cesta in z njo je končavalo vsakršno neposredno in praktično prometno sredstvo z globoko spodaj ležečo idrijsko dolino, izvzemši nevarno planinsko stezo, ki je vodila do Slapa. Pri tej točki torej, pod Frato, pričena težavna in drzna cestna gradnja. Ker razlika v legi obeh dolin znaša 400 metrov, je bilo treba ob strmem pobočju hribovja izsekati cesto v živo skalo. Ko je pobočje prepreženo z vodnimi toki (stekajočimi se v idrijsko dolino), hudourniki in obdano s prepadi je bilo treba nešteto podstavnih zidov, škarp in mostov. Z modernimi tehničnimi pripomočki se je končno posrečilo premagati vse ovire in odpreti pot do sv. Lucije.

Cesta od čepovanske cerkve do sv. Lucije je dolga 13.100 km. Na tem delu so porabili 75 kvintalov dinamita, izkopali 44.000 kub. metrov skale; zidovja pa so postavili v dolžnosti 2000 m.

Padeč nove ceste je razmeroma majhen. Od Čepovana do Staregasela pada cesta od 607 na 567 m., od Staregasela do sv. Lucije pa od 567 na 206 m., najhujši padeč znaša 6-90 po sto.

Novo cesto so gradili približno tri leta in v kratkem bodo dela završena. Kljub največjim tehničnim težočam je uspelo delo popolnoma.

Ob ugodnem letnem času in lepem vremenu bo ta cestna zveza privabljala v doslej malo znane kraje gotovo mnogo izletnikov, ki jim bo trud obilo poplačan z naravnimi krasotami, ki se nudijo potniku čim zupuča čepovansko dolino. Pa tudi Čepovan sam na sebi je pridobil v veliki meri, da si je bil že doslej znan kakor lepo naravno letovišče.

Tako bo ta prometna proga (četudi je bila zgrajena predvsem v stratežične namene) ravno potom tujskega prometa prebivalstvu donajala veliki kapital v soški idrijski in čepovanski dolini.

x Pazite na otroke! V hiši št. 13 v ulici Lunga v Gorici se je pripetila nesreča, kakoršne se, žalibog, vse prepogostoma ponavljajo. Zakonska Ivan in Josipina Devetak sta se podala po vodo, pustivši doma štiriletno dekletce samo na ognjišču. Ko se je mati za nekaj časa vrnila, je našla svojega otroka v plamenu. Strgala mu je s telesa obleko, a bilo je že prepozno — otrok je bil zadobil tako hude opekline, da je v nekaj urah umrl.

Vesti iz Istre.

„Piccolo“ in geografija Istre. Kdor ne ve, kje so Ricmanje, naj čita „Piccolo“ od 21. t. m. Prenesel je Ricmanje na železniško progo: Herpelje-Pula. Vidi se, da stoji „Piccolo“ z geografijo na slabih nogah. Pač zna pačiti in mrcvariti imena slovanskih krajev, ne ve pa, kje ti kraji leže, če tudi mu leže — pred nosom.

Poskusi razdiranja na Pomjansčini. Iz Šmarji. Po odhodu blagega in vsem nam nepozabnega župnika Šašelja je prišel v Šmarje za župe-upravitelja g. kapelan Vovk in prinesel — žalostno spremembo v našem poprej toli lepem razmerju. Mi smo udani cerkvi in Bogu. Globoko spoštujemo in ljubimo zato duhovnika, ki uči ljudstvo živeti po naukih Kristovih in po načelih krščanske ljubezni in morale. Odrakamo ljubezen duhovniku, ki bi nas brez vsacega stvarnega razloga in opravičenja hotel — razdvojiti in razvneti boj med klerikalci in liberalci, da-si tet poslednjih pri nas — niti ni! In razdvajati nas hoče v težkih trenotkih, ko nam bo slednjič izvojevati osvobojenje iz tujinskega jarma! Mari g. kapelan res nič ne slutiti, da bo imel od tega korist le glasoviti naš župan, ki je vedno neusmiljeno preganjaval ravno — duhovščino?!

Stari gg. duhovniki so znani in mi znani. Mlaji pa prinašajo iz semenišča duha, ki razceplja, in eden takih mladih razdirajočih duhovnikov je naš župeupr. Vovk, kar je drastično pokazal na nekem sestanku. Nekega nedeljskega popoldne je povabil nekaj uglednejih mož na sestanek, na katerem jih je skušal odvracati od najzvestejših sinov-voditeljev, kar jih je rodila do danes naša slovanska Istra: Laginja, Spinčić, Mandić. Rekel jim je in zatrjeval, da dr. Laginja je liberalci, a Spinčić in Mandić da sta prestara. Zato da hočejo mladi duhovniki ustanoviti — novo stranko!

Dragi farani! Vidite tako bi vas rad naš župeupravitelj zapel v boj enega proti drugemu in s tem zanesel prepir v naše hiše. Izginil bi ljubi mir, ki je vladal do sedaj v naši župniji. Mi pa držimo se starega pravila: dajamo Bogu, kar je božjega, a tudi narodu, kar je narodovega! Nikar ne slusajmo klicev na boj proti lastnemu bratu! Tako bo pomagano Bogu in narodu! S svojim nastopnem je gospod župe-upravitelj izgubil pravico do vodstva v narodnih stvareh.

Mali oglasi

Prilika. Kuhinjska oprava iz aluminija, K 56. S. cijalitet: predmeti za darove. — Umberto Cesca, Trst via Caserma 11 1869

Odstati se 2 meblovani sobi, ce m goče dvena prij-t-lem. Le a legs, razgledom na mor.e. Popolna čistost. Na-lov pove Edinost 1913

Mala meblovana soba se odda v Škorkiji, ul. Tor. San Pietro 30. 965

Odda se meblovana soba, ulica Rigg Maona št. 11 v pritličju, na levo. 1865

Prodajalnica manuf. kturn. blaga Enrico de Franceschi Trst, ulica delle Poste št 10 (vagal ulice Valdirivo) VELIKA IZBERA bombaževine, trlič., fuštanja, volnenega blaga, izdelanega moškega in ženskega perla in drobnih predmetov po najzmernejših cenah.

Več novih postelj kuhinjske omare in nekaj nočnih omari se prodaja v ulici Cisternone št. 17, dvorišče (Greta). 1975

Štiridesetleten mož z majhno kavčico, diplomiran kemik in lekarnar, z rodiločar, bivši vladni uradnik, časniki in pisatelj zmožen vsake vrstnih poslov, pozna hrvatiščino, italijanščino, nemščino, turščino in sultanščino, najboljša spridevala in e. meseče is tukaj ali zunaj. Obratiti se na Inse-ratni od telek Edinosti. 200

Zemljišče na prodaj v Rojanu pri cesti nad cerkvijo v malih parcelah in po nizki ceni. (Denar za zidanje se tudi vdobi. Več se izve pri upravi „Edinosti“. 1842

ČESKI RESTAURANT Al Telegrafo (via à-vis glavne pošte) Via Squero Nuovo št. 17 Kosilo 60 vina-jev. večerja 60-80 v narjev. - Vsek dan sveže morske ribe zelo ceno. Pojavila v vseh jezikih. Marčno pivo. Ne vprejemlje se napitnin. Prava ita-ian-ka in česka kuhinja. Čeh E. VONDRIŠKA, restavratel

Maccari & Pross Trst, Via Malcanton šte. 9 Tkano in volneno blago za moške v velikem izboru po zelo ugodnih cenah. Na zahtevo se dopošljejo uzorci gratis in franke.

Jabolka :: fine, nizme: 100 klg od Kron 16- do 24- iz kolodvora Litija in po poštnem povzetju : J. Razboršek razpo ilja : J. Razboršek v Smartrem pri Litiji (Kranjsko). Na korbica 5 kilogramov franco Kron 240.

Prodajaln. ur in dragocenosti G. BUCHER (ex drug Dragotina Vekjeta) Trst (nasproti prejšnje prodaj. D. Vekjet) Corso šte. 36 Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in menja staro zlato in tudi srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravlja vsakovrstne srebrnine, zlatanine, kakor tudi žepne ure. DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

MANUFAKTURNA TRGOVINA Ignac Perlmutter, Trst Via Gatterl št. 7, I. Velik izbor izgotovljenih moških oblek, manufakt. in belega blaga, preproge, zagri-ja-l. garnitur, blaga za MUŽKE in ŽENSKÉ : OBLEKE Proti plačilu takoj in na obroke.

Prodaj. delikates Trst, ulica Caserma šte. 19. Prodaj. m prave kranjske in dunajske klobase vedno tople in tako tudi vs njski karé. To-č-m vedno sveže Dreherjevo pivo, vipavsko vino, kraški teran in opolo. Za mnogobrojen obisk se pripori čam stvarnemu občinstvu udani FRAN STEGU.

VELIKA SKLADIŠČA OGLJA in LEŠA na debelo in drobno PRAVE KONKURENČ. CENE Signoria :: Montpreis lastni pridelek Trst, ulica Ugo Foscolo 33. Telefon 11-37

ANTON ZAVADLAL Trst, ul. Istria 12 (pri sv. Jakobu) Prinar da svoje PEKARNO in SLAŠČIČARNO vkrat na dan své srah in s abšice žoga moke vsake vrst iz preih mlino. Likerji in vino v steklenicah. Postrežba na dom. — Priporeda tudi stroje stare in dobroznano pekarno v ulici Marco Polo št. 6 (vagal Concordia) katero vodi gospo ar sam.

TRVOKA Adolf : Kistoris skladišče obliek za moške in dečke Trst, via S. Giovanni 16, I. TELEFON šte. 16-83. (zraven restavracije Cooperativa ex Hacher) prodaja na mesečne ali tedenske obroke obliek in površnike za moške, perilo itd. Najdogovornejše cene. POZOR! Skladišče ni v pritličju, ampak v prvem nadstropju

Spritzer wein se imenuje bilo štajersko vino, ki je edino pripravano pijana s mineralnimi vodami in sifonom. Prodajam tudi v buteljkah pristno vino Opolo iz Visa, Belo sladko iz Visa, Istrsko in teran. Priporedam tudi svoj labor dezertnih in zbiranih vin, r. z. likerje, aganje in sirupe. Zaloga „Asti spumanti“ po Kron 3 4. Sladki refek po K. 1. Istorsko aganje po K 240 buteljca poldruga Istra. Pre- E. Jurcev, Acquedotto 9 kupovalni pojast.

Zdravje in krepkost se pridobi z uporabo Francoskega žganja „DIANA“ oživi oslABLJENE mišice, omladi kožo, ... ohladi glavo, disinficira usta ... GENE: 1 mala steklenica Kron 50 1 srednja stekl. Kron 120 1 velika steklen. Kron 240 Zamašek vsake steklenice Prodaja se v vseh trgovinah na drobno. Kjer bi se na dobilo, naj se obrne na „Diana“ izdelava franc. žganja, družba z o. z. na Dunaju I., Rockgasse 6 j.

V kratkem se odpre v Trstu nova Lekarna na vogalu ul. Farneto in ul. Gius. Gatterl Lastnik lekarnar G. LUCIANI.